AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 8

KARİKATÜR

SAYI : 89 • AĞUSTOS / 2000

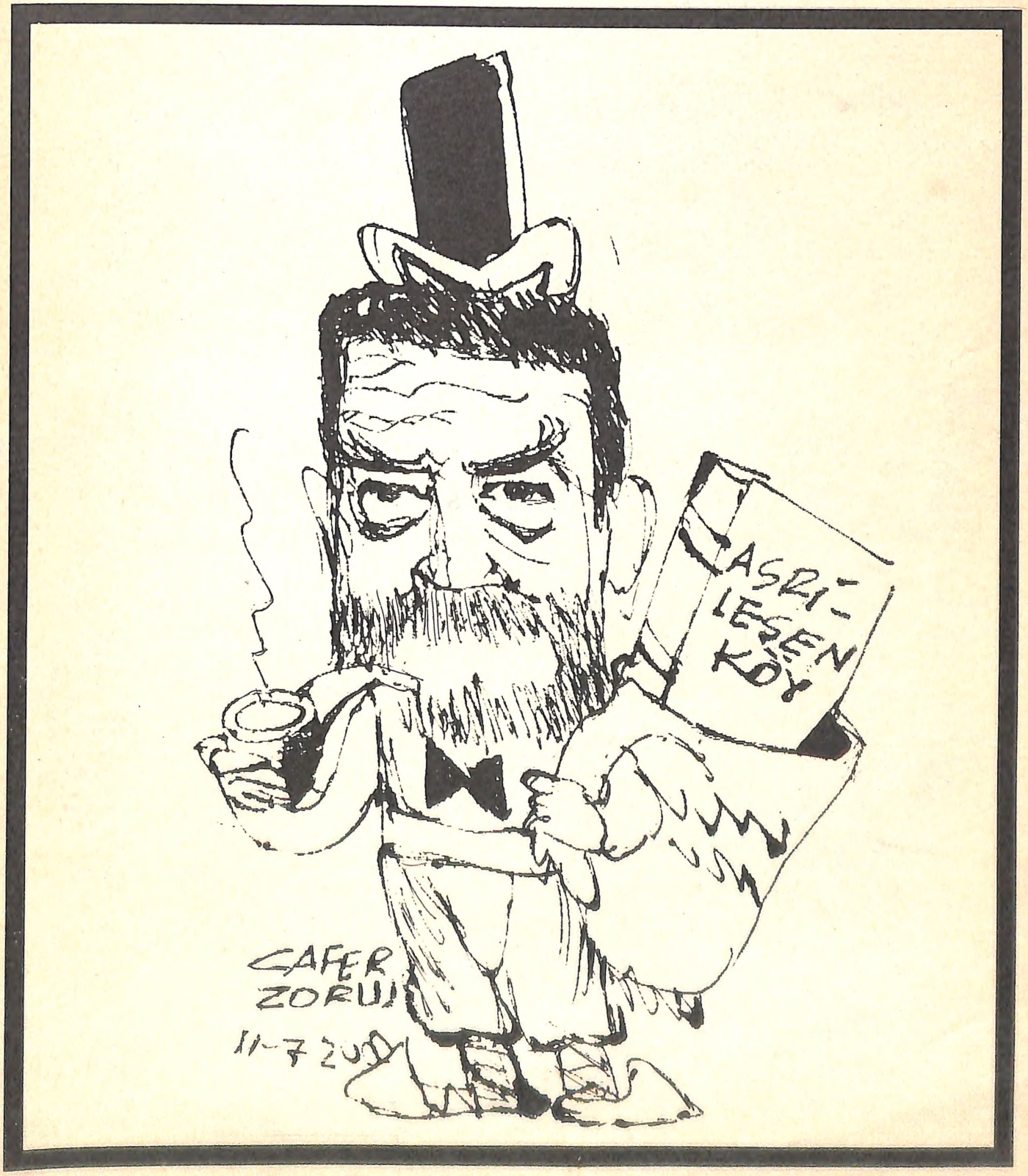

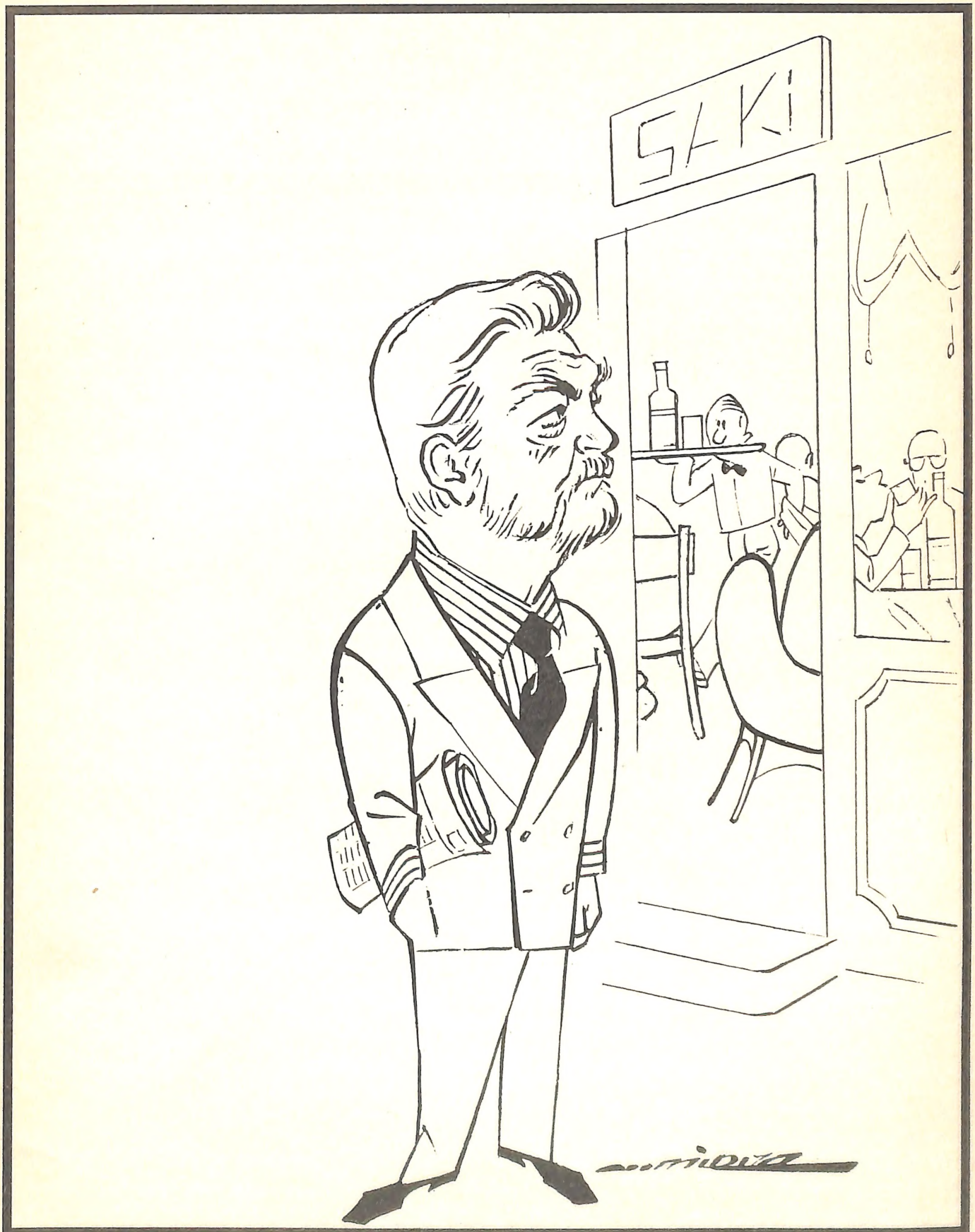

NECMİ RIZA AYÇA

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
CEM KOÇ
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN KARAYEL
ERGİN GÜLEN
EROL ÖZDEMİR
ERAY ÖZBEK
FETHİ DEVELİOĞLU
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
HASAN CEYLAN
HASAN UYSAL
HASAN SEÇKİN
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İBRAHİM TAPA
İZEL ROZENTAL
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
MEHMET BALTAOĞLU
METE GÖKTÜRK
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
ÖZCAN ÇALIŞKAN
ÖZGÜR ARHAVİLİ
RUHİ TEK
TONGUÇ YAŞAR
SEÇKİN TEMUR
SEMİH POROY
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Bursa/Mümin Bayram/İzmir·Cem Koç/
Trabzon·Adnan Taç/Sinop·Seyit Saatçi
Zonguldak·Kürşat Coşkun

DİZGİ: DAMAR LTD. ŞTİ. · ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 0.312. 232 01 11

BASKI: YORUM MATBAACILIK · ANKARA
Fevzi Çakmak Sok. 15/A Tel: 0.312. 229 00 76

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ:
Konur Sok. 31/10 Kızılay-ANKARA Tel-Faks: 0.312. 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 24.000.000 TL - Bir Yıllık: 48.000.000 TL.
Altı Ay: 20.000.000 TL. Bir Yıllık: 40.000.000 (Resmi Dairelere)

KAPAK KARİKATÜRÜ: DUSAN JUNEK(SLOVENYA)

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayımlanamaz.

ADAM GİBİ ADAM
İNSAN GİBİ İNSAN
ABİ GİBİ ABİ
KARİKATÜRCÜ GİBİ KARİKATÜRCÜ
SEVGİLİ FERRUH DOĞAN
SENİ ÇOOOK ÖZLEYECEĞİZ
VE UNUTMAYACAĞIZ...

1990'ın eylül ayı. İstanbul Çiçek Pasajı Seviç Meyhanesi Soldan sağa: *Erdoğan Bozok,* ***Ferruh Doğan,*** *Metin Peker, Tan Oral, Semih Poroy,* ***Ali Ulvi Ersoy,*** *İsmail Gülgeç*

FERRUH DOĞAN GÜNDEMİ

İZEL ROZENTAL

Şöyle bir telefonu gelirdi: "İzel, falanca gün, falanca saatte, falan yerde buluşuyoruz. Katılalar filan, filan, filan, filan ve filan... Gündem: Bir, falancanın son kitabı; iki, senin Tunus gezin, üç bizim İspanya seyahatimiz..."

Buluşma genellikle içkili bir lokantada -sıkça Saki'de- geçekleşirdi. Dostlar arasında o an farklı bir gündem oluşturulur, hararetli tartışmalara girişilirdi. Ferruh Doğan'ın gündemi ise bizleri bir araya getirme bahanesinden öteye geçmezdi.

Ertesi gün arardı Ferruh abi. "İzel, dünkü yemekten memnun kaldınız mı? İyi ki o mevzuları tartıştık değil mi?.. Hoş senin Tunus, bizimse İspanya gezilerimizi pek açmadık ama konuştuklarımız daha önemliydi. Seyahatleri artık bir başka toplantıda anlatırız..."

Bilgiye açtı. Hep günceli yakalamaya çalışıyordu. Politika, tarih, edebiyat, felsefe, müzik, yeme-içme sanatı ve tabii ki sinema ile karikatür... İlgi alanına giren bu geniş yelpazede hemen her şeyi bilirdi. Hiçbirimizin henüz adını sanını duymadığımız genç ve yeni karikatürcüleri sayar, hepimizi şaşırtırdı. Bütün mizah dergilerini takip ediyordu... Tıpkı tüm diğer edebi ve politik yayınları takip ettiği gibi...

Kendi takip etmekle yetinmez, konuya ilgi duyduğunu bildiği dostlarını da arar, makaleleri, yayınları, tüm yenilikleri bildirirdi.

"Kalem" hem benim iştigal mevzumdu, hem de müşterek ilgi alanımıza giriyordu. Ferruh Doğan bir kalem koleksiyoncusuydu. Telefon açar, kalem hakkınd duyduğu-okuduğu tüm yenilikleri anında bildirirdi. Çoğu kez rakiplerimizin henüz bilmediğim yeni ürünlerini Ferruh Doğan'dan duyar, öğrenirdim. Yeni modellerimizi ise, daha henüz doğru dürüst dağıtamadan, ne yapar eder bir yerlerden edinir, eleştirilerini bana iletirdi. Kimi zaman yeni ürünlerimizi bulundurmayan kırtasiyecileri de bana ihbar etmekte gecikmezdi.

Hastalığının son evresinde, güç çıkan soluğuna rağmen telefon açmasını, yeni bir modelin eleştirisini yapmaya kalkışmasını hiç unutamıyorum. Kalemin ergonomik tasarımını öven fısıltılı fakat heyecan yüklü sesi kulaklarımda hep çınlıyor.

Önceleri ayrıcalıklı bir dostluk belirtisi olarak algıladığım bu davranışın şahsıma münhasır olmadığımı, çok geniş bir alanda, kalabalık bir dost topluluğuna yönelik olduğunu sonrdan farkettim. Ferruh Doğan'ın geniş bir çevresi ve çok iyi dostları vardı. İlgi alanlarının çakıştığı noktalarda, Ferruh Doğan günceli derhal yakalıyor, dostlarını yeniliklerden haberdar etmekten mutluluk duyuyordu.

Ama asıl haz duyduğu yenilikleri duyurmak değildi elbet. Eleştirilerini, görüşlerini dile etirirken, tartışma ortamı yaratıyor, belirlediği gündemle kendisi ve dostları için sağlıklı bir bilgi platformu oluşturuyordu.

1999 mayıs ayının ilk günleriydi. Schnejdertempel Sanat Merkezi'nin açılışına hazırlanıyorduk. Düzenleme kurulunda Tan Oral ve Aykut Köksal'ın yanısıra görev yapıyorduk. Bir sabah çeşitli gazete ve dergilere röportajlar vermek üzere dördümüz buluşmuştuk. Bir ara Ferruh Doğan'ın bir köşeye çekildiğini gördüm, keyifsiz ve düşünceliydi. "Hayrola Ferruh Abi, neyin var?" diye yanaştım. "Küçük bir sağlık sorunu, önemli değil herhalde, ama öğleden sonra randevu aldım, doktora görüneceğim..."

Hiç kuşkusuz biliyordu Ferruh Doğan. Hatta gündemi bile belirlemişti!..

Ertesi sabah aradı: "İzel, dün doktora gittim. Yarın beni ameliyata alıyorlar. Sergi açılışına gelmiyorum. Ankara'ya da gidemiyorum!.." Kızgındı. Birileri gündemini zamanından önce değiştirmişti. Ve bu yeni gündemden hiç hoşlanmamıştı besbelli!.. Kadere boyun eğmekten başka seçeneği olmadığını biliyor, yine de "gelemeyeceğim" demektense "gelmiyorum!" demeyi yeğliyor, yeni gündemi de kendisinin belirlediğini vurguluyordu.

Aramızdan ayrılalı bir ay olmadı bile... Kendisini, meyhane toplantılarını, telefonlarını daha şimdiden çok özledim. Türk Karikatürü'nü, Elli Kuşağı'nı ondan öğrenmiştim. Yeni karikatürcüleri de hep ondan duyup, öğreniyordum. Eminim, daha öğreneceğim çok şey vardı.

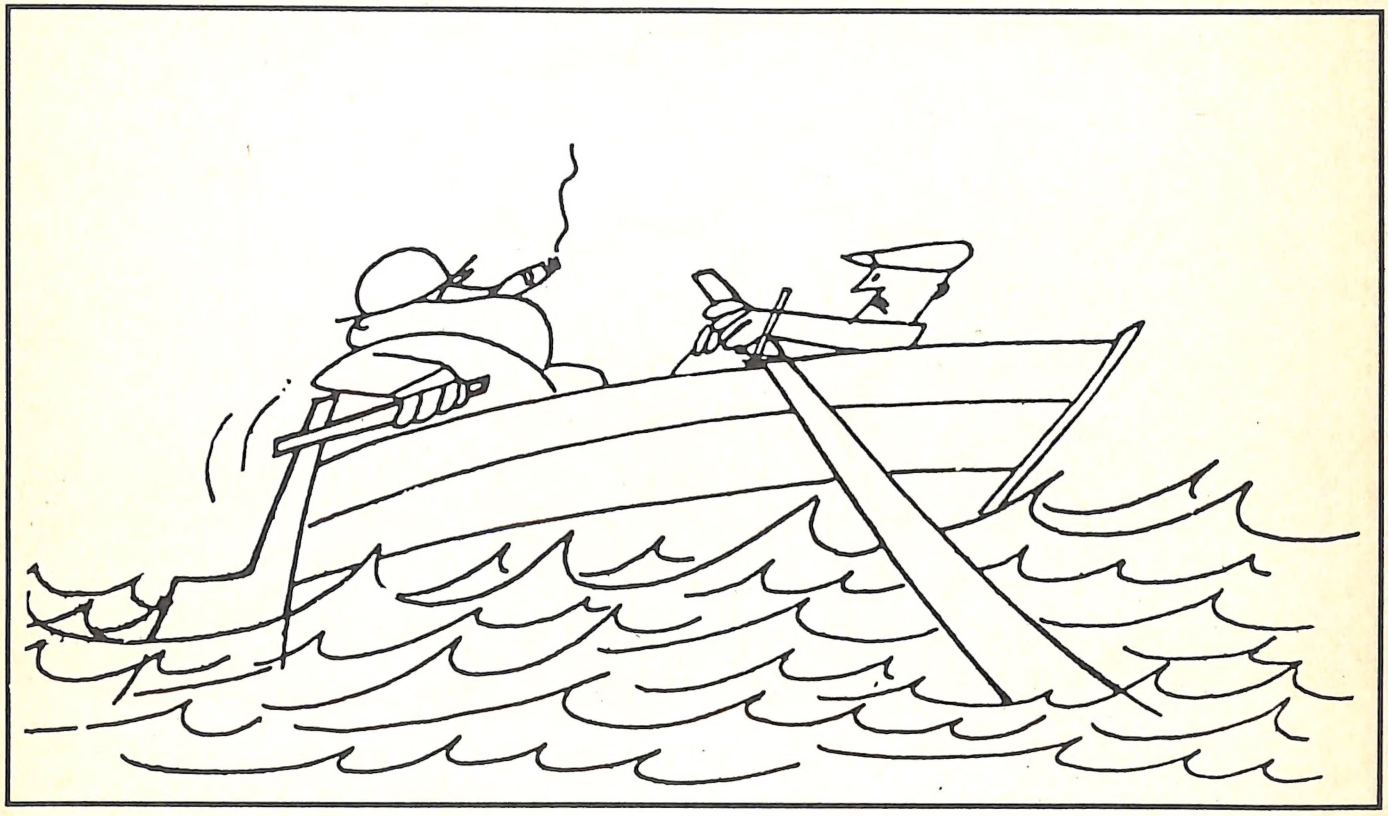

FERRUH DOĞAN

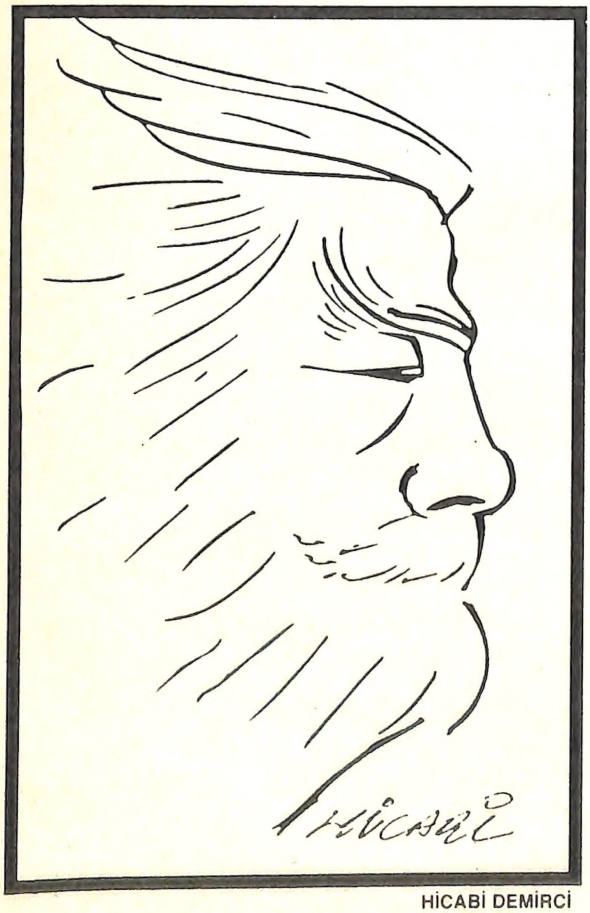

HİCABİ DEMİRCİ

MUHİTTİN KÖROĞLU

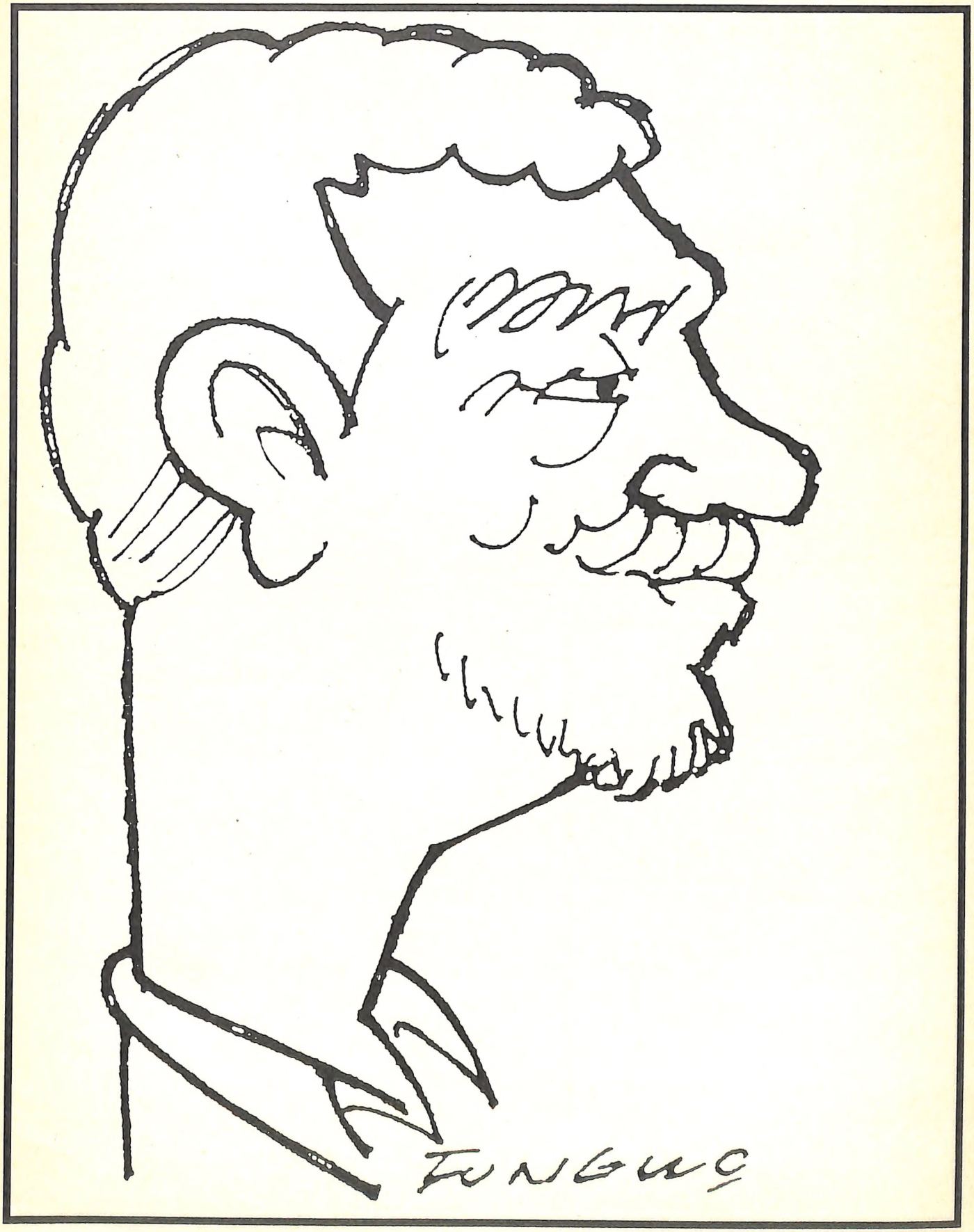

TONGUÇ YAŞAR

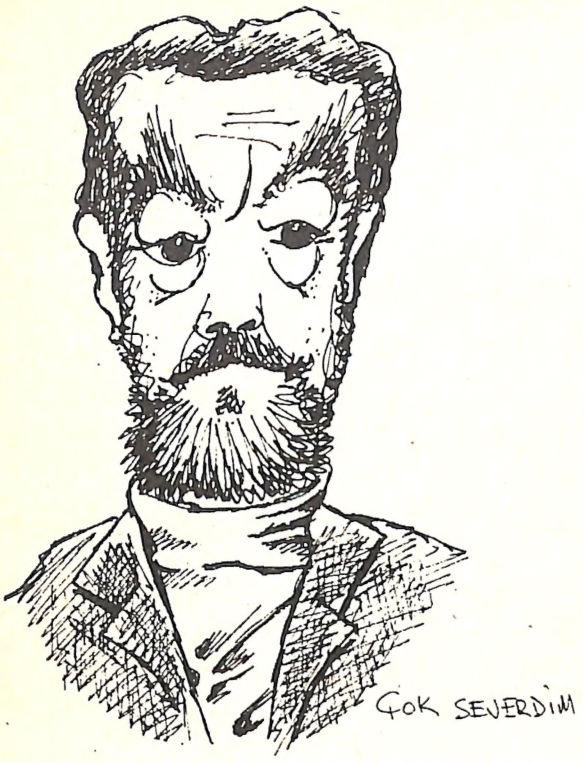

CEM KENAN ÖNGÜ

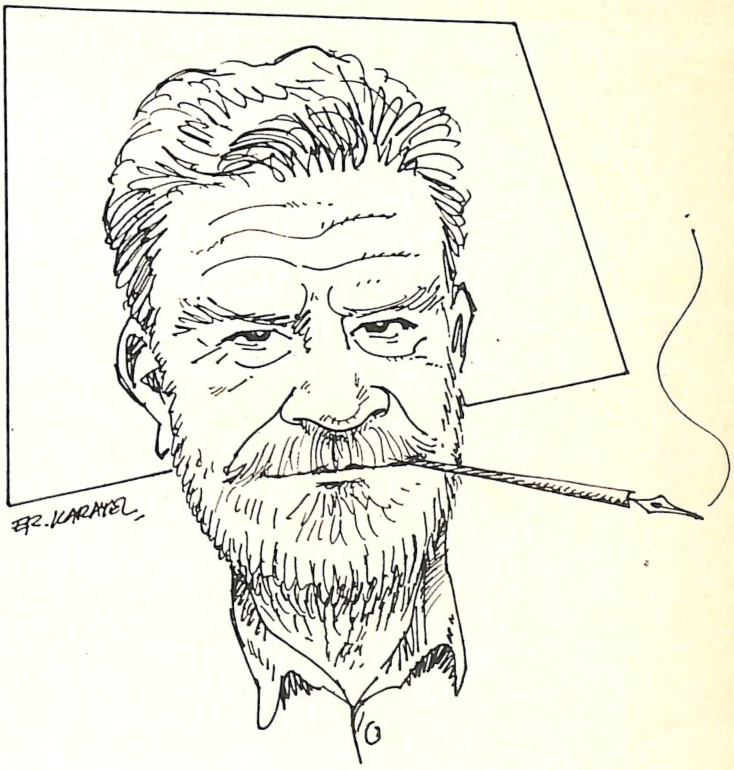

ERDOĞAN KARAYEL

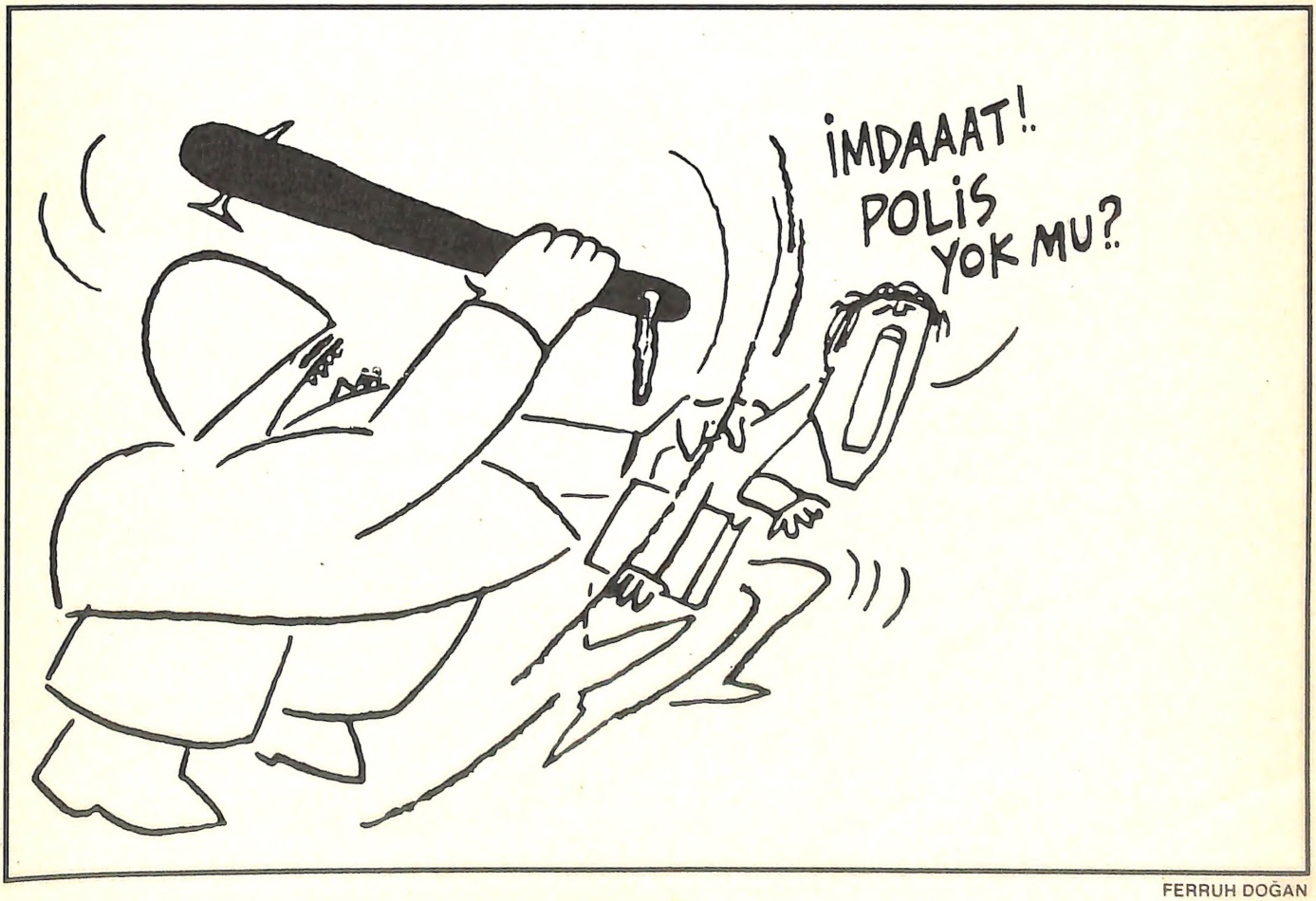

FERRUH DOĞAN

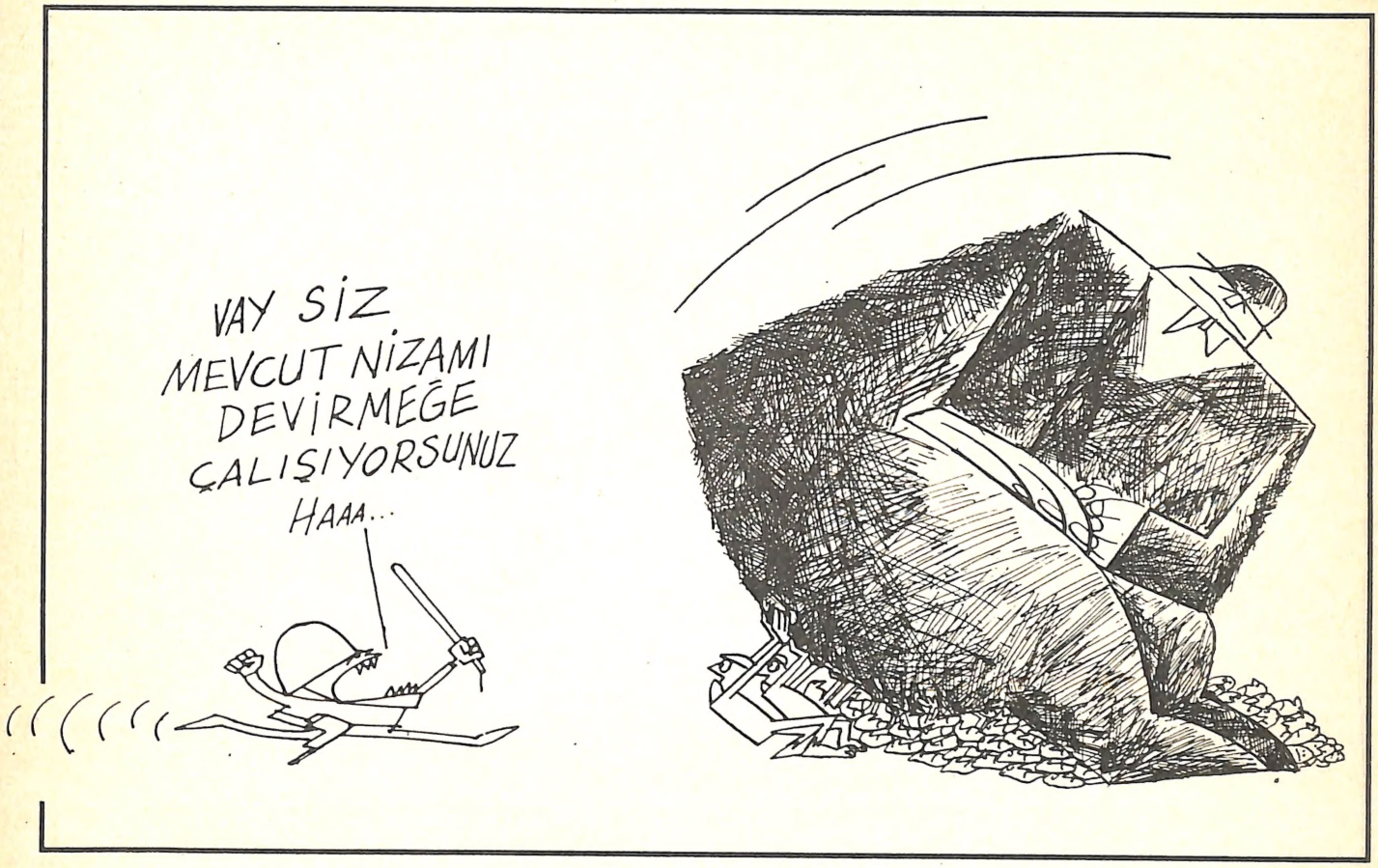

FERRUH DOĞAN

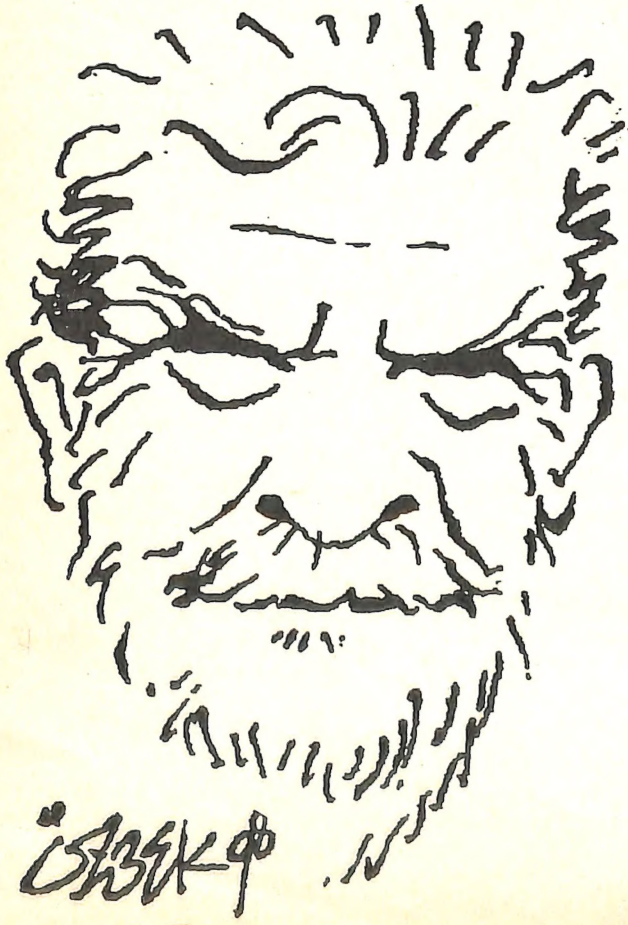

"Birkaç ay önce, Ankara Karikatür Festivali sırasındaydı. Yabancı konuklarla birlikte yemeğe oturduk. Sofraya aşırı cömert porsiyonlarla döner kebaplar gelmeye başladı. Hayret nidaları arasından Ferruh Doğan ustamızın sesi duyuldu:

"İşte çocuklar, böylelikle Büyük İskender'i de görmüş oldunuz!"

Kahkahaların nedenini merak eden konuklara, esprisi tercüme edilirken o, bir zamanlar Büyük İskender'in de Ankara'ya (Gordion'a) uğrayıp neler yaptığını anlatıyordu.

Çatık kaşlı, gülen gözlü,
Yüksek fikirli, alçak gönüllü,
Kendi güzel, tavrı güzel,
Ak yürek, Ak dilek Ferruh ağabey,
Her zaman yanımızdaydın.
Bizi bundan sonra da bırakmayacağını
bildiğimiz için parlıyor gözlerimiz, yani...
Ağlamıyoruz..."

ERAY ÖZBEK

OĞUZ GÜREL

ÖZGÜRLÜK

FERRUH DOĞAN

mizah dosyası
cihan demirci

AZ ÇİZGİYLE ÇOK ÖMÜR: FERRUH DOĞAN

Sevgili dostlar bu ayki "Mizah Dosyası"nda 7 Haziran 2000 tarihinde aramızdan ayrılan "Az çizgiyle çok söz" söyleminin bir büyük karikatür ustasını, Ferruh Doğan ağabeyi anacağız...

Bizler gibi karikatüre Gırgır'la başlayan bir kuşak şimdilerde dahi "Az çizgiyle çok söz" söylemeyi pek fazla beceremedi sanıyorum... Son yıllarda hem Gırgır ekolünü, hem de bırakın Gırgır ekolünü mizah dergisi ekolünü bile terkettiğini düşündüğüm, Leman dergisinde de vaziyet hâlâ aynı... Bu belki de bu tarz dergilerin dışındaki bir dünyayı farkedemeyen bir kuşağın tükenene dek sürecek bir maraton koşusu... Bu kuşağın içinde yetişen bir çizer-yazar olarak karikatürü çok lafa boğmak da belki bizim kuşağın yarattığı bir tarz olarak geriye kalacak, avuntusu içinde miyim bilinmez ama bir gerçek var ki ülkemiz karikatürünün "AZ ÇİZGİYLE ÇOK SÖZ" söylemedeki en önemli ustalarından birini, belki de bu tırnak içi tanımıyla en önemlisini yitirdik geçtiğimiz Haziran ayının 7'sinde...

Ferruh Doğan ağabeyi, artık karikatürcülerin fena halde uğrak yeri haline gelen Teşvikiye Camii'nden uğurlarken şöyle çevreye bir baktım da meslekteki 22 yıllık maceramı gördüm bir anda... Giderek sayıları azalan, giderek tarama uçları düşen bir avuç farklı insan... Ve dışarıda beyin tüketici bir hızlı yükselen ve bu insanlarla asla örtüşmeyecek olan en kıytırığından, en ucuzundan, en sıradanından bir hayat...

Ferruh ağabey, kendi kuşağı çizerler içerisinde bile bir başka duruşa sahipti... Çizgiyi onun kadar ekonomik kullanan pek fazla çıkmadı 50 kuşağı arasından... Bence en önemli yanlarının başında toplumsal duyarlılığı, çok okuyan, çok takip eden, çok araştıran bir yapıya sahip olması gelirdi ki, bu açıkçası günümüzde pek az çizerde bulunan bir özellik haline geldi!.. Ferruh ağabeyle yaptığımız ayaküstü ve kısacık bir sohbette bile bu saydıklarımı hemen hissedersiniz...

Onunla gerçek anlamda dostluğumuz 1983 yılında başlamıştı... Güldürü Üretim Merkezi'nde çalışırken yaptığımız "Pazartesi Toplantıları"na bir pazartesi günü de Ferruh Doğan katılmıştı... Ferruh ağabeyle ilk kez o toplantıda tanışmış ve söyleşi sonrasında elimde heyecanla tuttuğum "Politika" isimli kitabını ona imzalatmıştım... Çizgiyi de, sözü de ekonomik kullanmayan bir Gırgır öğrencisi olduğum için o gün Ferruh Doğan'ın yanına biraz ürkek yaklaşmıştım açıkçası...

Ama kurduğum diyalog sonrasında bu ürkeklikten eser kalmamıştı... Ferruh ağabeyle daha sonraları pek çok kez ayaküstü muhabbetlerimiz oldu... Bu muhabbetlerde yaptıklarımı ciddi olarak izleyen, bana yaptıklarımla ilgili mesleki sorular soran, kısacası mesleğine müthiş saygısı olan bir ustayı görmekten hep gurur ve onur duydum...

Onun bazı karikatürleri hiçbir zaman unutulmayacak... Örneğin; bir üniversite öğrencisi polis tarafından coplanırken; "İmdaat!.. Polis yok mu?" diye bağırır... Bu karikatür daha sonraları pek çok çizer tarafından sıkça tekrarlanan bir klasiğe dönüşmüştür aslında... Polisi gördüğünde polisten yardım isteyecek bir psikolojiye sahip bir ulusun evlatları olarak bugün de mizah dergilerinin herhangi bir sayısında bu espriye rahatlıkla rastlayabiliriz.

Bir başka karikatüründe, dinbaz bir işverenin başının üstüne astığı o tabela nasıl unutulur: "ABD'nin dediği olur!.." Bu yobaz kesim bugün de din sömürücülüğünü allah adına yapıp sonra da, ilk fırsatta ABD vatandaşı olmaya koşmuyor mu?

Sakallı, cüppeli bir yobaz bir başka Ferruh Doğan karikatüründe arkasındaki gerici ordusuna komut verir ve bağırır: "GERİCİLER, İLERİİİ!"

Bu karikatür de Sıvas katliamından yıllarca önce çizilmiştir, ama o karikatüre 2 Temmuz 1993 sonrasındaki her bakışımda sanki "Gericiler ilerii!" diye koşan o gerici güruhun Madımak Oteli'ne koştuğu hissine kapılır giderim

Ferruh ağabey geriye; "Asrileşen Köy", "Çizgili Dünya", "Sergi", "Politita", "Biz Çizgide", "Paramani" ve son olarak da "Tutanak" gibi 7 ayrı kitap bıraktı ama onun geriye bıraktığı en önemli miras belki de; karikatür sanatını hakkıyla yapma mirasıydı... Ferruh ağabey geriye; karikatürün hak ettiği çizgi yalınlığını, az çizgiyle çok şeyler anlatmanın sihrini, dopdolu ama mütevazı insan olma duruşunu ve giderek yok olmakta olan toplumsal duyarlılığı bıraktı...

İlk karikatürü 1945'te daha 13 yaşındayken "Şaka" dergisinde yayımlanan Ferruh Doğan usta aslında bu mesleği hiç şakaya getirmedi ve bütün kalıcı mizahçılar gibi mizahı hep "ciddiye" aldı.

Ferruh Doğan son karikatür albümü "Tutanak"ı 1996'da yayımlamıştı... O kitapta birbirinden hoş "kimlik arayışı" karikatürleri vardır... Bunlardan birinde bir adam aşırı ciddi bir edayla, "Kim, kimdir?" ansiklopedisinin sayfalarını incelemektedir ve karikatürün altında da "Kimlik arayışı" yazar... Evet karikatürcülerin kimlik arayışı son çizer kalana dek sanırım hep sürecek... Karikatürcüye de yakışan budur... Zaten bir insan ömrü; "ben kimim?" sorusuna cevap aramakla geçmiyor mu?

"Politika" adlı kitabındaki bir karikatürde de cezaevinin parmaklıklarından kafasını uzatan bir mahkûm aşağıdaki şişman kapitaliste sorar: "Siz dışarda kaç kişisiniz?"

Şimdi bu soruyu ben de şu şekilde soruyorum... Ey, mesleğinin hakkını fazlasıyla veren, yaşamını hep adam gibi adam olarak sürdüren karikatürcüler, mizahçılar, siz acaba dışarıda kaç kişi kaldınız?..

Ferruh ağabeye belki çok söz oldu ama biliyorum ki, o bir yerlerden az çizgiyle bu işi dengeler yine... Güle güle sevgili Ferruh usta...

Gelecek aya dek her şeye inat GÜLEKALIN sevgili Karikatür dergisi dostları...

FERRUH DOĞAN

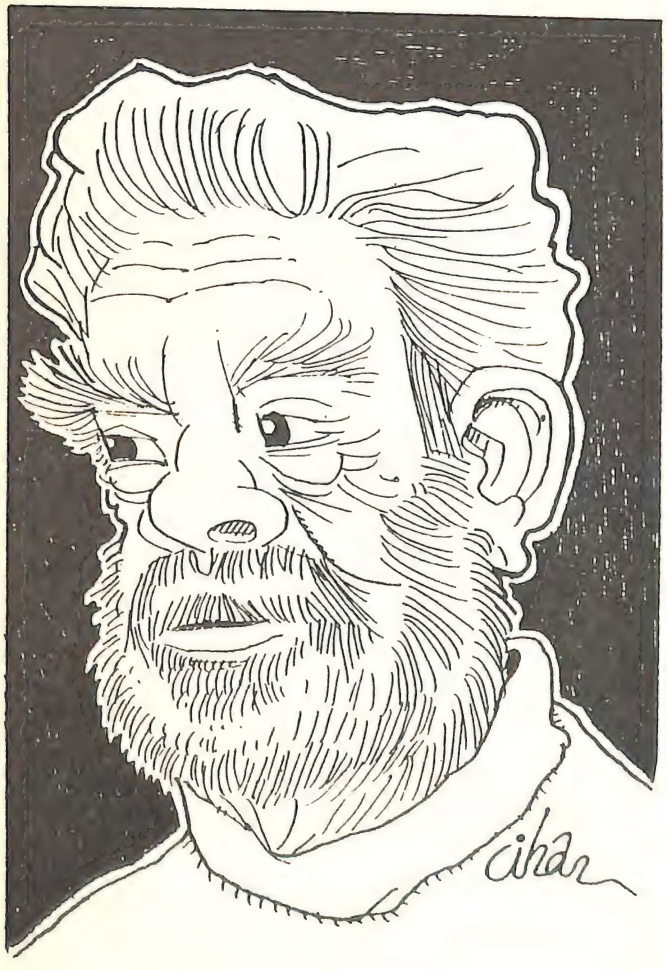

FERRUH AĞABEYİN ANISINA..

CİHAN DEMİRCİ

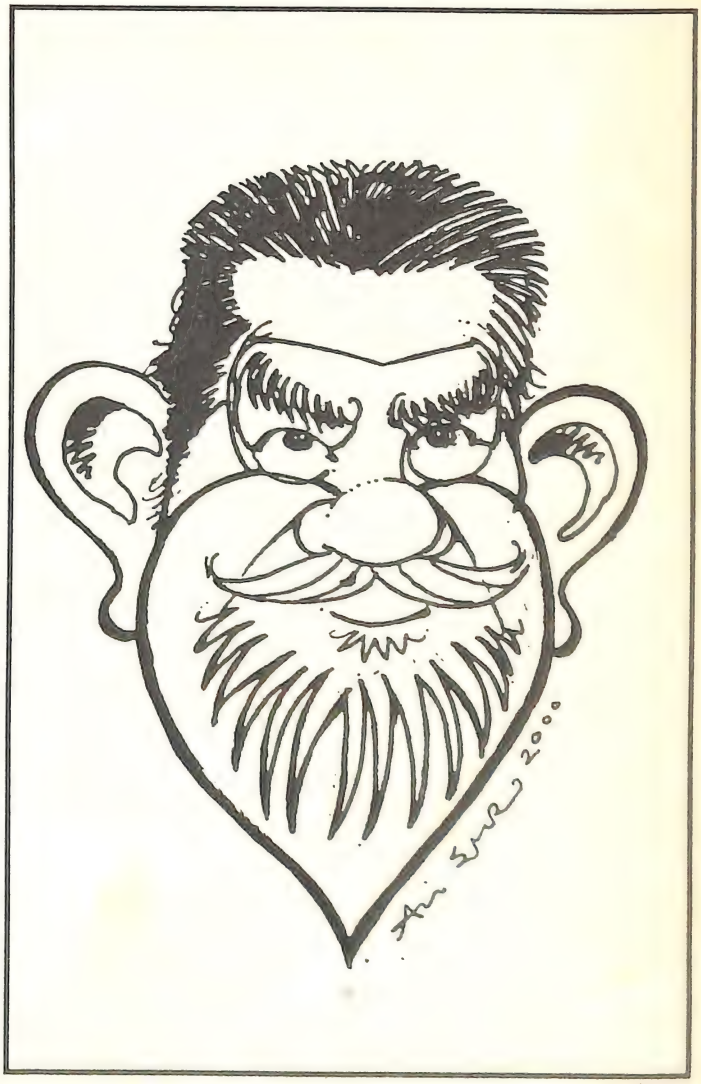

ALİ ŞUR

ИМПУЛЬС
КОКОРЕЦ

SEMİH POROY

•

İnsan Ferruh Doğan

Ferruh Doğan'ı ilk nerede gördüm?

Bir gazetenin, derginin yönetimevinde mi; şimdi yerine TÜYAP fuarları açılan yapının bulunduğu Karikatür Müzesi'nde mi; Karikatürcüler Derneği'nin genel kurullarından birinde mi?

Başka bir yerde de olabilir.

Bir yazarın, şairin imza gününde, bir tiyatronun, sinemanın fuayesinde, bir resim sergisinde, bir kültür sempozyumunda, bir yayınevinde, bir kitapçıda, Beyoğlu'nun keyifli bir içkievinde... Ferruh Doğan'a bu yerlerden birinde rastlanabilirdi; buralara inanılmaz yakışırdı.

Bulunduğu yerin düzeyini yükselten insanlar vardır; Ferruh Doğan onlardandı.

***

Ferruh Doğan'ın yüzünü, onunla tanışmadan da biliyordum. Kitaplarının arkasında, sevgiyle çekilmiş İsa Çelik fotoğraflarından biliyordum; gazetenin kültür-sanat sayfaları, çokluk, içlerine büzülmemişlerdi, kendi "gazeteci-yazar"larından çok gerçek kültür-sanat insanlarına yer verirlerdi, oradan biliyordum; sanat dergileri henüz kendinden menkul hale gelmemişlerdi, oradan biliyordum.

Bu "yontu-yüz"le ne zaman, nasıl bir araya geldik, gerçekten çıkaramıyorum. Bunun belki önemi de yok. Belli ki çok doğal bir karşılaşma olmuş. Bence sonrası önemli.

Bazen şunun ayrımına varırsınız: Kimi insanları tanıdıktan sonra, yaşamımız artık eskisi gibi olmaktan çıkar.. Sorumluluklarınızın arttığını duyumsarsınız; kendinizi geliştirme çabanız hızlanır; bu tanışıklığa yakışmaya çalışırsınız; zekânız tetiktedir.

Ferruh Doğan karşısındakini tetikte tutan adamlardandı.

***

Ali Ulvi de öyleydi. 50 kuşağı çizerleri, çokluk kesin zekâları, mizah duyguları, sorgulayıcı edaları ile dünyayı olabildiğince doğru bakışlarla süzen "acayip" bir topluluktur.

Rakı masalarının en meraklı adamı Ali Ulvi idi.

"Ya'u Ferruh, şu, yan masaya küçük tabakta gelen şey ne?"

Ali Ulvi'nin sorusu yanıtlanır: Ferruh Doğan yan masaya gelen tabakta ne menem birşey olduğunu anlatıverir. Ali Ulvi, öyleyse, neden o şeyden bizim masaya da istenmediğine şaşar. "O şey" gelir, önce Ali Ulvi tadar, "güzelmiş ya'u" der, "nasıl yapıyorlar bunu?" Ferruh Doğan doğma büyüme bir Balıkpazarlı olarak anlatır.

Birkaç gün sonra Ferruh Doğan'la karşılaştığımızda ya da telefonda, sözün arasında Ulvi ağabeyi sorarım. Ali Ulvi'nin iki gündür dışarı çıkmadığını belirtir Ferruh Doğan. Tanımadığı mezelerden birazcık fazla kaçırdığı için "...Ulvi yürek sıkışması yaşıyor..." dur.

Ferruh Doğan, aynı şey bilmem kaç kez yinelenmesine karşın, "...bu Ulvi de çok garip; hem başına gelecekleri biliyor, hem de habire meze götürüyor, niye böyle yapar anlamam... Bizi de dinlemiyor ki..." diye şaşkınlığını belli ederdi. Gülerdik.

Bazen de bir şeyleri tartıştığı kimi genç arkadaşlarının bazı konuları anlayamadıklarını söyler, anlayamamalarını da bilmemelerine yorar, bu bilgisizliğe şaşardı.

Ferruh Doğan dünyayı, insanları, arkadaşlarını çok iyi tanımasına, algılamasına karşın hâlâ şaşırabilen insanlardandı.

***

Ferruh Doğan elbette bunlardan ibaret değil. Sanatçı yanından hiç söz etmedim örneğin. Konunun meraklıları birkaç ay önceki bazı yayınları izlemişlerdir diye düşünüyorum. (*)

Ferruh Doğan aynı zamanda bir yaşamdı. 50 kuşağının entelektüel kurucularından... Şimdi meraklısı çok olan Balıkpazarı'nın, Nevizade'nin yerlisi... Diğer sanatların, sanatçıların dostu. İzleyicisi... Saygın ad.

Kendisinden bir şeyler öğrenebilen insanlar vardır.

Ferruh Doğan, kendisinden çok şey öğrenebilen insanlardandı.

Yokluğu, benim için onulmaz yokluklardandır.

(*) Güldiken Mizah Kültürü Dergisi, Ferruh Doğan Özel Sayısı, Güz'99, Sayı:19, Cumhuriyet gazetesi kitap eki, 2 Mart 2000, Sayı: 254; Evrensel Kültür'den alınmıştır. Sayı: 103, Temmuz 2000

MUSTAFA BİLGİN

FERRUH DOĞAN

EROL ÖZDEMİR

FERRUH DOĞAN

KARİKATÜRİST ANEKDOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

CEZMİ ERMİŞ

FERRUH DOĞAN'DAN BİR ANI

Sansürcünün Tavsiyesi

1957-58 yılları; Demokrat Parti basına nefes aldırmıyor. İstanbul Basın Savcısı Hicabi Dinç, bizim kuşağın mizah dergilerine ağır baskılar uyguluyor. Bir gün diyorum ki:

"Hicabi Bey, karikatürleri çizmeden önce size gösterelim, böylece ne siz üzülürsünüz, ne de biz."

Hicabi Dinç, şiddetle karşı koyuyor bu önerime:

"Basında sansür yoktur, bu söylediğiniz sansür demektir... Ama bakın ben size bir yol göstereyim: Karikatürü tam çizecekken elin bir an duruyorsa, o karikatürü çizme... Göreceksiniz ki hiç bir koğuşturma olmayacaktır... Böylece siz de buralara kadar gelip ifade verme zahmetinden kurtulacaksınız, ben de sizi sorguya çekme üzüntüsünden kurtulacağım..."

ATAY SÖZER

MURAT SAYIN

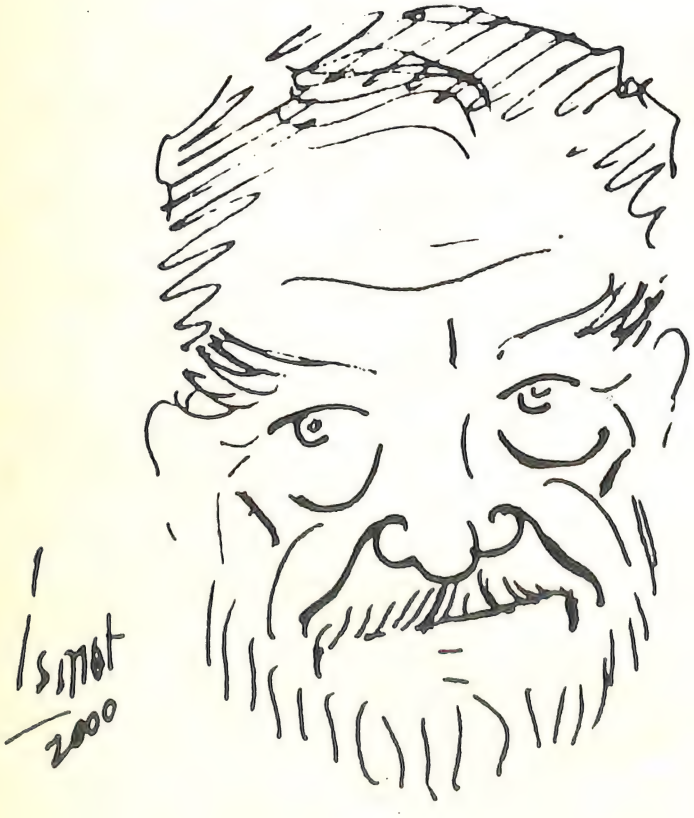

"Çizgi ustaları bir bir aramızdan ayrılıyorlar. Ferruh Ağabey'in ölüm haberini duyunca şoke oldum. Ama gerçek buydu. Karikatüre başladığım yıllarda çizgilerini takip ettiğim karikatürcülerin çoğunu şahsen tanımıyordum. Ferruh Doğan da bunlardan biriydi. Yıllar sonra bir jüride nihayet tanıştık. İleriki görüşmelerimizde de karikatür ağırlıklı fikir alış-verişlerimiz oldu. İstiklâl Caddesi'nden geçerken bazen Fida Film bürosuna uğrar sohbet ederdik.

Şu artık biliniyor ki; sanatçı, bir kültür altyapısına sahip olmalıdır. Bu, onun en büyük desteğidir. Ferruh Ağabey'de bu hemen farkedilirdi. Ayrıca kişiliği, mütevazılığı, dostça davranışı da eklenecek olursa, onunla sohbet etmek çok keyifli olurdu.

Şimdi sırası gelmişken şunu da vurgulamakta yarar görüyorum. Bir sanatçı (hangi dalda olursa olsun) hayatta iken medyamızda hiç gündeme gelmez. Öldükten sonra da bir iki lafla geçiştirilir. Fakat nerede abuk subuk konular varsa, "sanat" adı altında zevksizlik örnekleri sunanlar varsa, medyanın gözbebeği oluyorlar. Toplum "sanat" nedir? "sanatçı" kime denir? sorularına cevap vermekte güçlük çeker oldu.

Ferruh Ağabey, sen değerli bir sanatçıydın, nur içinde yat..."

İSMET LOKMAN

KİMLER GELDİ / KİMLER GEÇTİ

ERDOĞAN BOZOK

FERRUH DOĞAN'IN "ASRİLEŞEN KÖY" ADLI ALBÜMÜNDEN

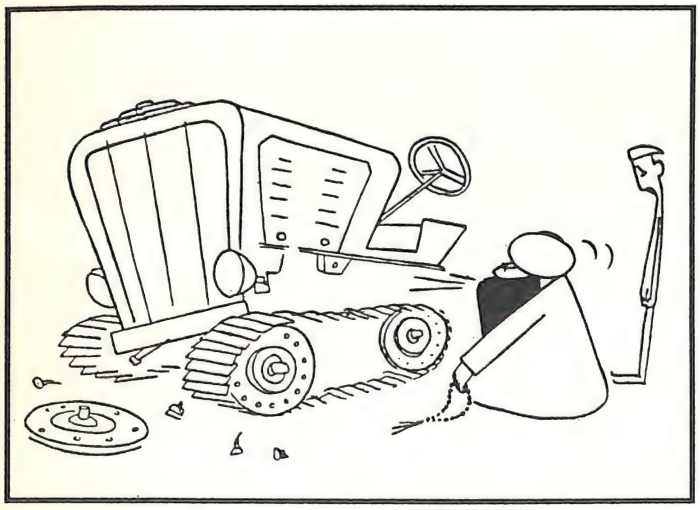

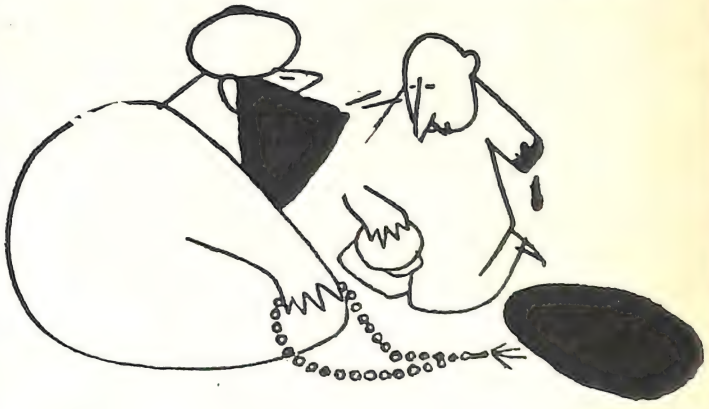

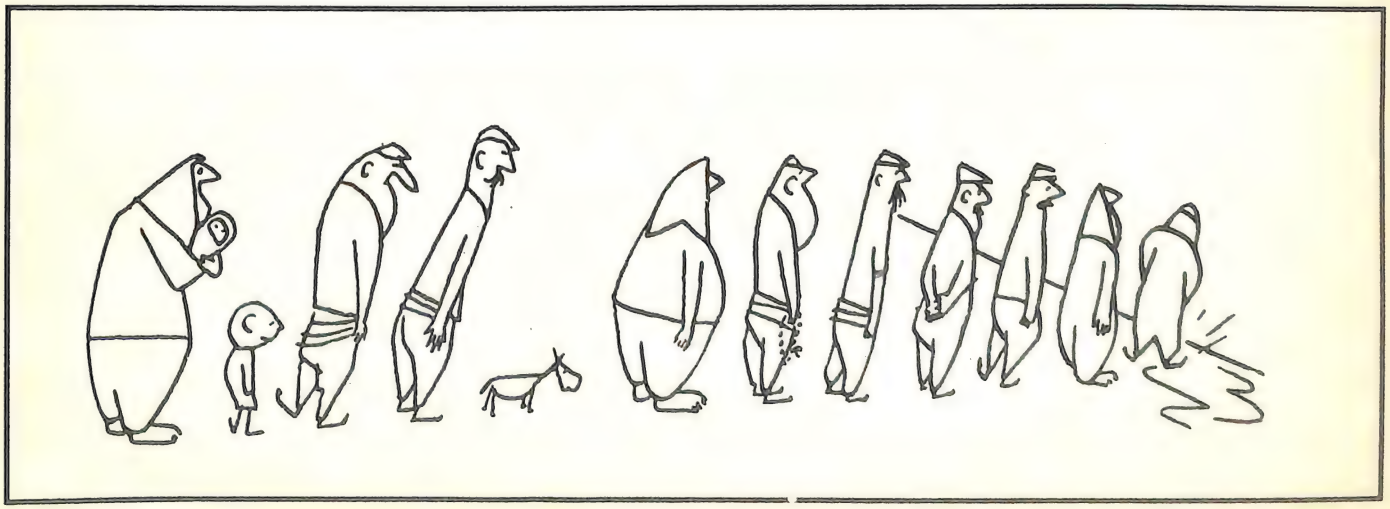

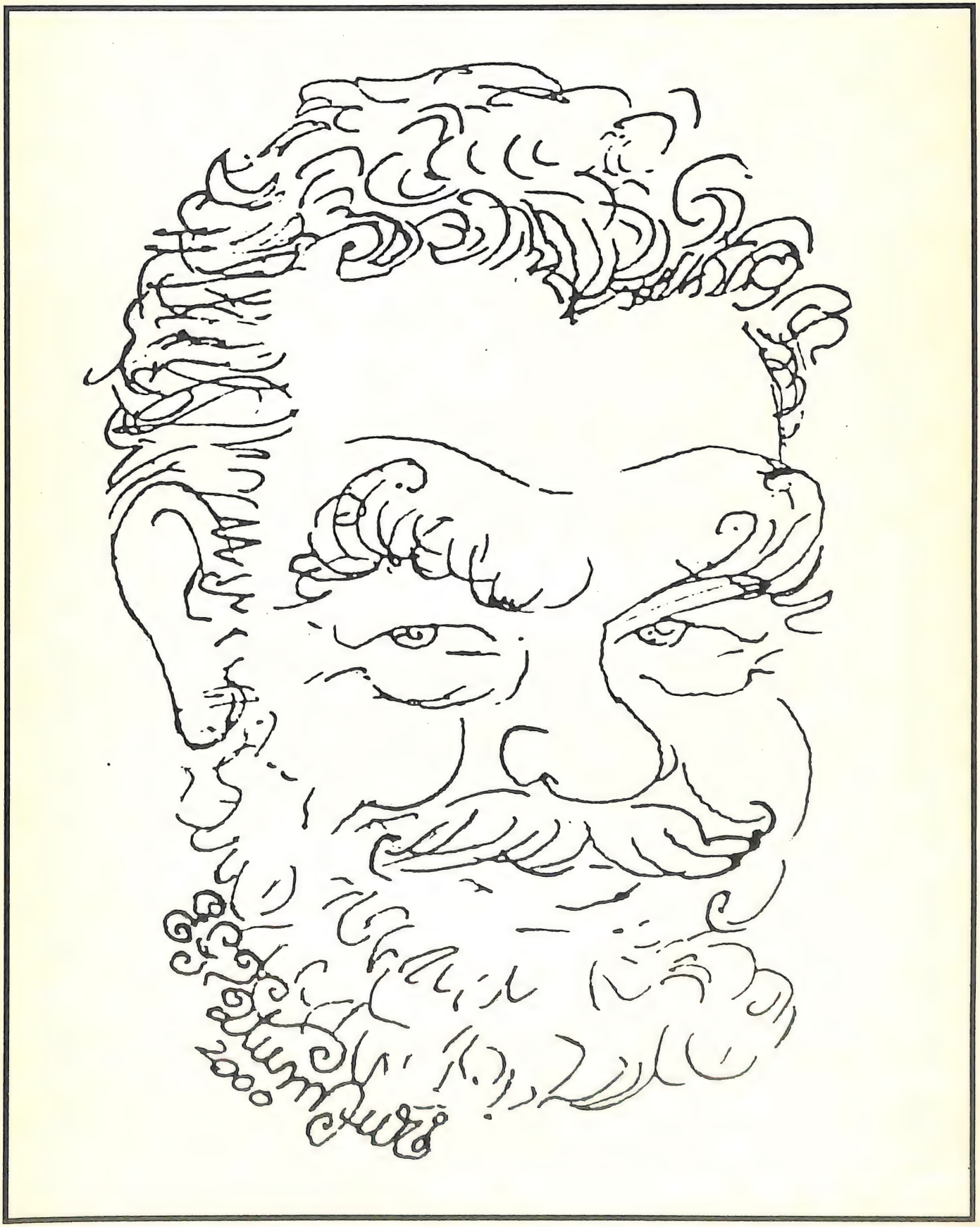

EFLATUN NURİ ERKOÇ

KARİKA TÜRKÜCÜ

uğurlar olsun

bülent okutan

"İstanbul'u sevmezse gönül aşkı ne anlar" Ne güzeldir bu nağmeler... Gönlüne sağlık desem, artık onun gibi ustalar gelmiyor, nurlara gark ol sevgili Münir Nurettin. Bizler bugün o şevk ve heyecanla yaşıyoruz.

"Siz kim oluyorsunuz da İstanbul'da söz ediyorsunuz? Siz bir Orta Anadolu çocuğusunuz" mu diyorsunuz?

Teessüf ederim. Ankara demek Sincanlı Filiz ile Ankaralı Turgut demek değildir. Onların okuduğu "Niremi niremi dirsin söyle gızım sen ni yirsin, kokıriç mi döner mi hayran da istermisin" gibi dötlek havaları, onların kültürü veya sizin Unkapanı mafyasının çıkar hesaplarıdır.

İstanbul'u seviyorum efendim. Bir ay gelmesem özlüyorum, burnumda tütüyor. Hamile bir kadının zamansız bir meyve aşermesi gibi bir duygu bu, türküsünde al yazmasının oyasına bile hayran olduğu yavuklusuna karasevdalı Yanık Ali tutkusu... Ankara'ya dönüşlerimde hep düşünürüm; acaba ben bu şehre niye düşkünüm diye. Öyle olsa Hollandalı bir turistten ne farkın kalındı ki... Haliç'te yüzen bir konserve kutusu ile karpuz kabuğunu görmüyorum bile. Bu bağımlılıktan Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki çöp yığınlarını da görmüyorum.

Ben İstanbul'u belli yaş ve üzerindeki hanımefendiler ve beyefendileri ile seviyorum. Onların hoşgörüsünü, kibarlığını, alicenaplığını, kadirşinaslığını ve yüzlerine yansıyan güzelliklerini seviyorum.

Ne zaman sanatçı dostlarımızla bir yerlerde otursak, gözlerim, feyz almaya çalıştığım; Nehar Tüblek'i arıyor. Mıstığı arıyor. Ali Ulvi'yi arıyor. Annemin vefatı ile çakıştığından cenazesine katılamadığım sevgili Ferruh Doğan'ı arıyor. Onların rakı içişlerindeki sevecen bakışları arıyor, sohbetlerini özlüyorum.

Seviç Lokantası, Çiçek Pasajı içerisinde asırlık bir yer. Yine bir İstanbul seyahatimizde orada yemek yiyip rakı içmenin güzel sohbetlerin tadını çıkaracaktık, grup halindeydik. Semih Balcıoğlu da bizimle birlikteydi. İçeri girdiğimizde sekiz veya on kişilik bir masa gördüm. Masada her şey disiplin altındaydı. Bizim için ayrıldığını düşünüp, güzelleri ve güzellikleri en iyi yerden algılayabilmek maksadıyla bir sandalyenin kulağından çekmeye başladım. Bu stratejiyi, yani benim yer kapma ideallerimi Semih bey ikaz ederek engelledi:

"Bu masa Ferruhların masasıdır. Her perşembe akşamı burada buluşurlar, sohbet ederler, bu masaya hiç kimse gelmese bile o gece başka kimse oturamaz." dedi. Belki elli yıllık bir gelenekmiş. Örneğin o gece dostlardan biri gelmeyeceğini beyan ettiğinden dolaptaki etiketli rakısının diğerlerine ikramını istemişti. Bu ne güzel bir kültürdür. Bu ne güzel bir dostluktur. Gıpta etmemek elde değil. İstanbul'a gidemedim Ferruh ağabeyin sandalyesi ne alemdedir merak ediyorum. Ben onlarla olsam her perşembe onun masasına bir karanfil bırakırdım. Ona bir gün, bizimle olduğu bir mecliste çok sevdiği bir şarkıyı söylemiştim. Sesi daha etkili, gözleri buğulu beni alnımdan öpmüştü. İşte benim İstanbul tutkumun üç çeyreğini teşkil eden sebep, diğer çeyreği deniz, boğaz, eski eserler, balık, rakı gibi şeyler.

Gökyüzünde yıldızların kayması gibi, bu güzel insanlar bir bir yok oluyor. Belki başka alemlere bu kültürü bu gelenekleri sunmak için, başkalarına heyecan vermek için yer değiştiriyor olabilirler, bilinmez. Bilinen o ki, o güzel insanları çok özleyeceğiz.

Şimdi bu okuduklarımıza bakıp da bizim Ankaralı Bülent de alkolik midir nedir? İstanbul'u bırakmış da sevgisini anasona endekslemiş diye düşünürseniz; bir daha gelmem Şehr-i Stanbul'a. Hatta gözlerimi kapatıp dinlemem bile... Orta yeri sinema nasıl olsa bilirim. Size de helal etmem...

Güven Amiral'e de aslan sütünü helal etmedi. "Selamın aleyküm" takımı ama o da diğerleri gibi "Arslanlar gibi" gitti. Paşanın içkiye aşinalığı yoktu. Onun derdi üzüm yemek değil, bağcıya bostancıya dayatmacılara hesap sormaktı.

"Bunun anlamı nedir bre yobazlar, ben ülkemde sizinle hoşaf içmek zorunda değilim. İster rakı içerim, ister çay" dedi. Haklarını helal etmezlermiş. Gerici takım öyle diyor. Sizin gibilerin bu ülkenin üzerinde ve bu güzel insanlar üzerinde ne hakkı olabilir ki... Eğer sizin seçtiğiniz cennet orası ise mehter marşı ile güle güle gidiniz. Hatta sizin gibi kara düşünenlere parsel parsel yer ayırınız.

Bizim cennetimiz bize dar bile gelir. Zira orda insanlığı aydınlığa çıkarmak isteyen güzel insanlar var. Bu ay sevgi ile saygı ile uğurladığımız Ferruh Doğan'lar var Güven Paşa'lar var. Çocuğumun doğum gününde onlarla kadeh kaldırıp, sonra namazına duran yeşil gözlü, nur yüzlü anacığım var.

Üzerinde güzel insanlar oldukça ben sadece İstanbul'u değil, taşlı tarlaları, bozkırları ve hatta çölleri bile seviyorum.

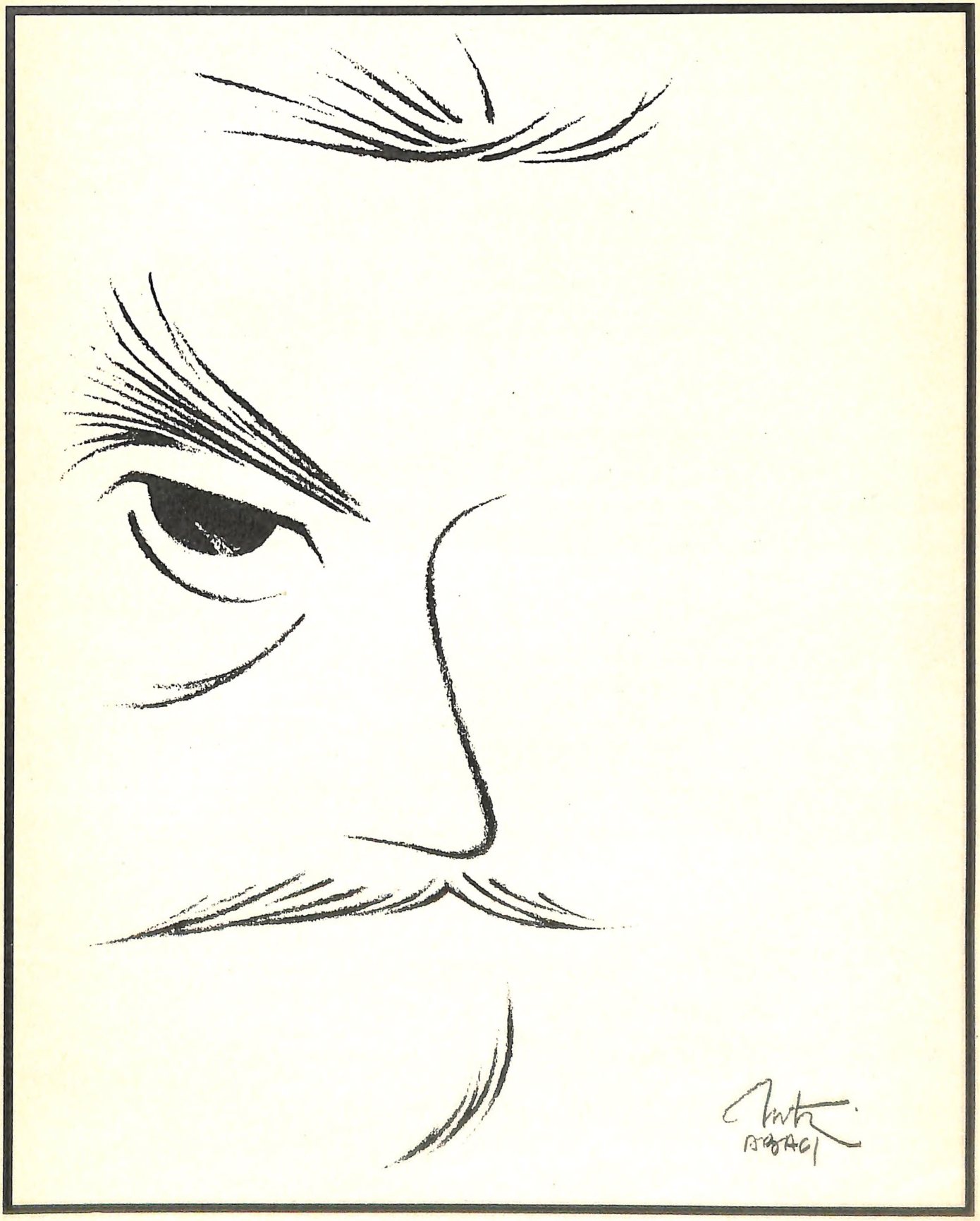

NECATİ ABACI

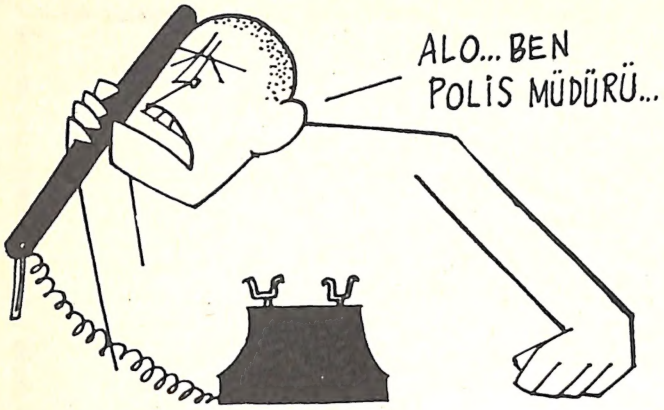

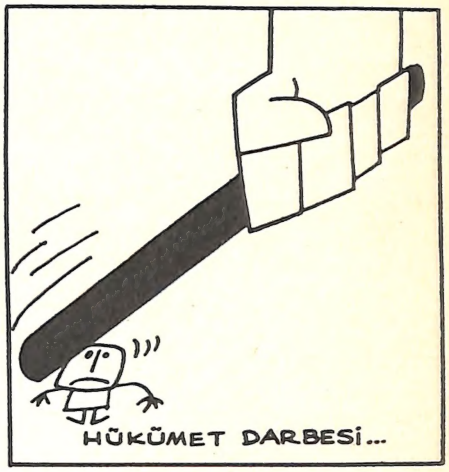

FERRUH DOĞAN

ÇEVREMDEKİLER

GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU

Bodrum 2000

Çoğunlukta,
Kimsenin kimseyi görmez olduğu,
Kimsenin kimseyi duymaz olduğu,
Kimsenin kimseyi bilmez olduğu yaşadığımız bu
binbir dolabın döndüğü dünyada herkes varsa
yoksa kendisi. Ama, Ferruh o takıma giren
insanlardan değildi. Bir ayrıcalığı vardı.
Her zaman gördü, duydu, kütüphanesi kitaplarla
doldu taştı. Çok okudu, çok çalıştı, bildi. Düşün-
celerini akıl sözgecinden geçirip çizdi çizdi.
Karikatür kitaplarındaki eserleriyle yaşadığımız
dünyanın, yaşadığımız türkiyenin hicvini yaptı.
Neyi yapabildiyse, neyi hayat edebildiyse onu
yaptı. Cessurdu, çünkü cesarette akıl, güç ve
büyü olduğuna inanmıştı. Elli yıl önce çizgi
dünyasına okul sıralarından birlikte yola çıktık,
sergiler açtık, gazete ve dergilerde çizdik.
Türkiyenin kaderini paylaştık. Derlerki
"yol mühim değil, yoldaş mühim" doğru.
O, benim iyi hatta iyininde üstünde seven,
sevilen bir yoldaşımdı. Elbet bir gün gine
buluşacağız.

Güngör Kabakçıoğlu

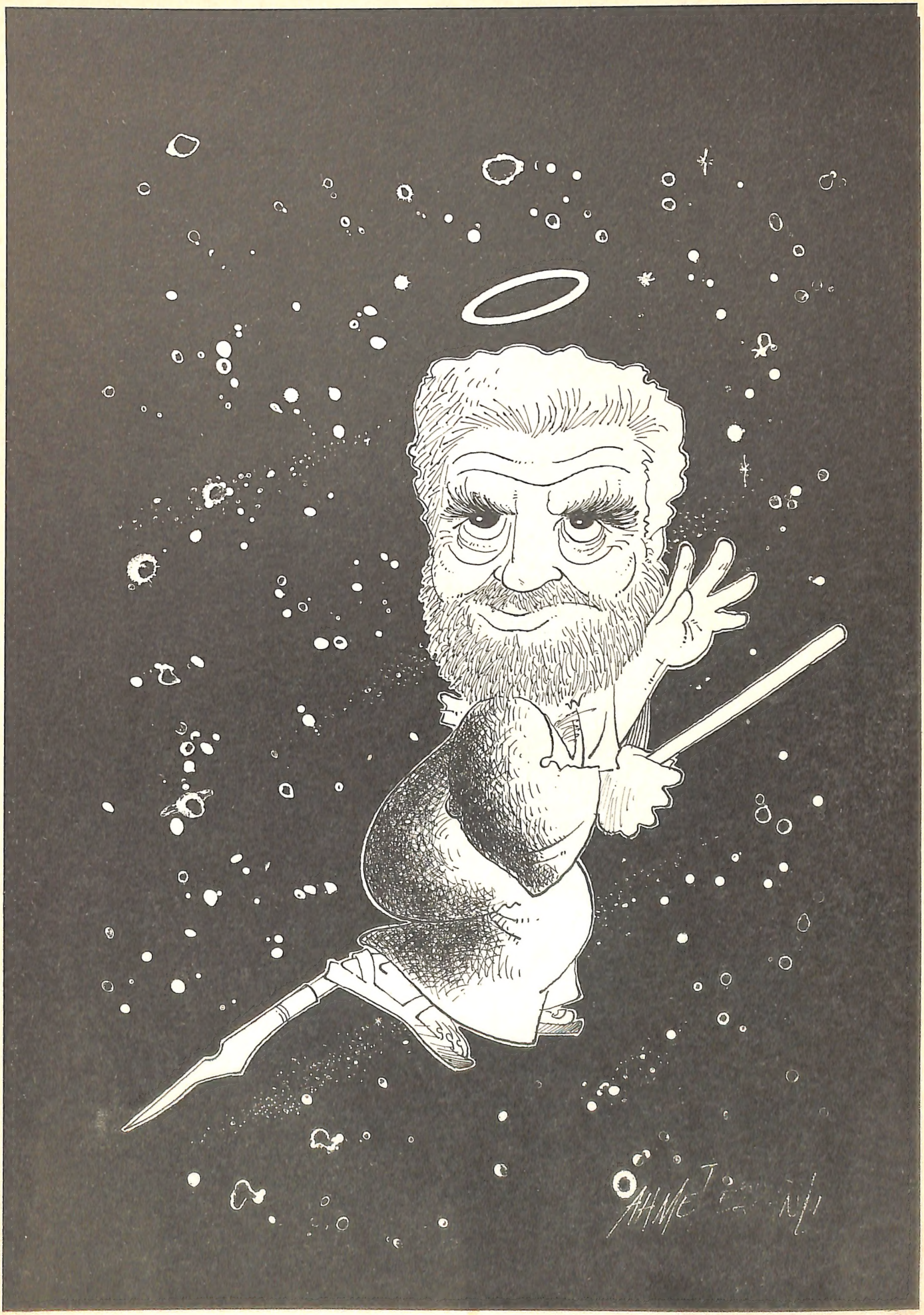

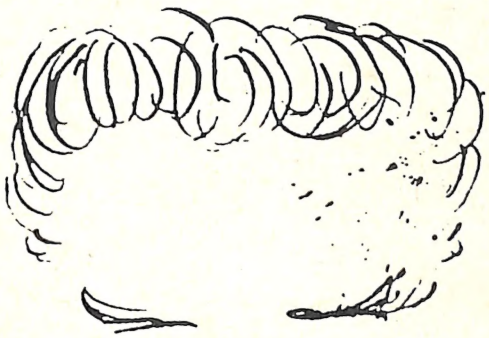

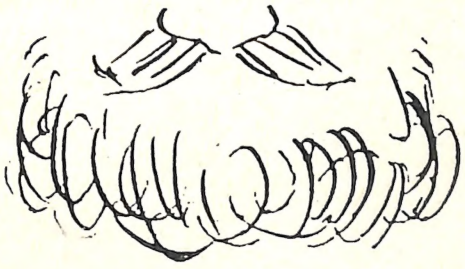

08-06-2000